

dr. Székely László

alapvető jogok országgyűlési biztosa

Tisztelt Székely László Úr!

Engedje meg, hogy gratuláljak kinevezéséhez, és sok sikert kívánjak az alapvető jogok országgyűlési biztosaként a jövőben folytatott munkájához.

A Társaság a Szabadságjogokért (TASZ) fennállásának kezdete óta számos esetben fordult az alapvető jogok biztosához, ha alapjog-sértő szabályozást vagy gyakorlatot tapasztalt Magyarországon. Örömmel tapasztaltuk, hogy a biztos számos esetben vizsgálatot folytatott le a beadványaink alapján, illetve az Alkotmánybírósághoz fordult, ha maga is egyetértett egy jogszabály alkotmányellenességével. Néhány esetben azonban még nem lett érdemi eredménye a biztoshoz eljuttatott beadványainknak.

Jogvédő szervezetként úgy gondoljuk, hogy az általunk vázolt problémák különösen jelentősek. Ezért arra kérjük Önt, hogy hivatalba lépését követően vizsgálja meg az alább felsorolt indítványokat, és a rendelkezésre álló eszközeit alkalmazva nyújtson megoldási javaslatokat a bennük felvetett alapjogi visszasságokra.

Budapest, 2013. szeptember 25.

Üdvözlettel:

dr. Kapronczay Stefánia

elnök

Társaság a Szabadságjogokért

A beadványok

1. A TASZ 2010-ben kezdeményezte az életmentő és életfenntartó ellátások visszautasításával, valamint az ún. élő végrendelettel kapcsolatos rendelkezések megvalósulásának vizsgálatát. Álláspontunk szerint alkotmányos visszásságot okoz az, hogy a gyógyíthatatlan betegek az Alkotmánybíróság e jogukat megerősítő határozata, s ennek gyakorlásának feltételeit rögzítő jogszabályok ellenére sem élhetnek e jogukkal a gyakorlatban. A TASZ határozott véleménye az, hogy amennyiben egy jogintézményről bebizonyosodik, hogy nem képes ellátni funkcióját, akkor azt a jogalkotónak kötelessége felülvizsgálni a hatályos rendelkezéseket, különösen így van ez, ha a jogintézmény alkotmányos alapjog gyakorlását teszi lehetővé. Arra az esetre, ha vizsgálat tapasztalatai alapján bebizonyosodik, hogy a jelenlegi szabályok nem képesek ellátni funkciójukat, azt, hogy a gyógyíthatatlan betegek, illetve azok, akik előre kívánnak rendelkezni egészségügyi ellátásukról, élhessenek önrendelkezési jogukkal, indítványoztuk, hogy a biztos kezdeményezze az Országgyűlésnél a vonatkozó jogszabályok módosítását, annak érdekében, hogy a jogi környezet valódi lehetőséget teremtsen az egészségügyi önrendelkezés gyakorlására.
2. A TASZ, a K-Monitor és a TI Magyarország 2013 júniusában közösen fordult az alapvető jogok biztosához, hogy kezdeményezze az információs önrendelkezési jogról és információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény alkotmányossági vizsgálatát az Alkotmánybíróság előtt. A törvény jelenlegi állapotában súlyosan sérti a közérdekű adatok megismeréséhez fűződő alapjogot. Leginkább az aggályos, hogy az adatkezelők teljesen önkényesen tagadhatják meg a közérdekű adatok kiadását, ha úgy ítélik meg, hogy az adatigénylés a közfeladatot ellátó szerv gazdálkodásának "tétéles", "számlaszintű" vagy "átfogó" ellenőrzésére irányul (<http://tasz.hu/node/3636>).
3. Aggályosnak tartjuk a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 143. § (4) bekezdésének d) pontját, és az alapvető jogok biztosához fordultunk, kérve, hogy az Alkotmánybíróság előtt kezdeményezze a törvény utólagos normakontrollját. 2013. június 18-án kelt, AJB-3871/2013. ügyszámú levelében az alapvető jogok biztosa emlékeztetett arra, hogy az AJB-6727/2012. számú jelentésében megállapította, hogy a jogbiztonság követelménye szempontjából súlyos alkotmányossági aggályokat vet fel az önkormányzatok rendelet-alkotási felhatalmazása. Az AJB-687/2013. számú jelentés megismételte

ezeket a megállapításokat. Ezekben a jelentésekben az alapvető jogok biztos a közigazgatási és igazságügyi miniszertől várta, hogy a jelentésben foglalt kérdésekre válaszoljon, és kezdeményezze az aggályos törvényhely módosítását. A biztos levelében kifejtette, hogy megfelelő válasz vagy a törvény módosításának hiányában megfontolja az Alkotmánybírósághoz fordulást. Mivel a törvényi rendelkezés a mai napig változatlan formában hatályos, így az alkotmányellenesség csak utólagos normakontroll eljárásban orvosolható.

4. 2013. február 11-én kelt, AJB-6555/2012. ügyszámú levelében a biztos arról tájékoztatót, hogy vizsgálatot indított „Tud-e inni a gyerekek csapvizet, ha szomjas?”, melynek keretében vizsgálja az önkormányzatok rendeletalkotási lehetőség a közkifolyók használatának szabályozására. Ennek eredményéről nem kaptunk tájékoztatást, de bízunk benne, hogy a közelmúlt ózdi eseményei rámutattak a kérdés fontosságára, és a jelentés elkészül.
5. 2013 augusztusában azt kértük az alapvető jogok biztosához, hogy forduljon az Alkotmánybírósághoz és kezdeményezze a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 52. § (4) bekezdésének vizsgálatát és megsemmisítését. A hivatkozott jogszabályhely többletvédelmet biztosít a hivatalos személyeknek az általuk indított rágalmozási és becsületsértési eljárásokban, mert a főszabály szerinti magánvadás eljárás az ő esetükben közvadásná válik. Ez ellentétes az Alkotmánybíróság gyakorlatában kimunkált alapjogi elvvel, miszerint a közszereplők és közhatalomgyakorlók több kritikát kötelesek tűrni, mint az átlagember. A közvadás eljárás megkönnyíti a hivatalos személyek helyzetét, és a vád képviselőt terhe nélkül, közpénzen van lehetőségük fellépni az őket érő kritika ellen. Bízunk benne, hogy az ilyen típusú eljárások elszaporodásának gátat szab egy alkotmányossági vizsgálat.